

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Qualis est Intellectus, talis & reöiqua tota intellectualis creatura. Hac
hebdomada, Historia Cæci nati, unde ad Divina lumina fideliter
acceptanda, & in effectum adducenda differitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

Eccl. 10. cuadum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis est rector civitatis, tales sunt inhabitantes in ea. Quod de privata posse dici domo quis dubitet? Imo & de unaquaque seorsum rationali sive intellectuali persona circa ceteras animi seu corporis sui facultates, vei um est dicere & fructuosum cogitare:

Qualis est intellectus, talis & reliqua tota intellectualis creatura.

Id est, talis voluntas, talis uterque appetitus, tales affectus, tales oculi, talis lingua, talis denique totus homo interior & exterior. Ab intellectu tanquam à rectore civitatis, sive tanquam à Patrefamilias, sic pendet omnia, ut quantum intellectus de Veritatibus practicis fuerit bene persuasus, tantum de illo ac de ceteris cuiusque personæ partibus dici possit, *Credidit ipse & dominus ejus tota*: Tota se conformabit intellectui: tota in genere motum quam vocant qualitatem inde fortietur tanquam à primo movente naturali.

Ratio est, quia tota in genere motus qualitas cuiuscunque persona attenditur ex rationali motu, quo illa fertur circa bonum & malum.

Sed illa rationalis motus quo quævis persona fertur circa bonum & malum, pendet ab intellectu tanquam à primo movente naturali.

Ergo & ejus inde qualitas, ac proinde qualem se totum quisque velit, talem sibi ante eum gratia procurat intellectum.

Discursus extendi potest plus minusve largiter, prout cuique visum erit; nam propositiones ita sunt planæ & fecundæ ut vel paucis adjectis intelligantur, vel certè pluribus tractari queant; nos hic paucis singulas attingemus. Prima sic declaratur, nam quod in genere moris, qualitatem cuiuscunque personæ facit, est ejus bonitas vel malitia: bonitas autem vel malitia personæ petitur ex ejus actibus tam internis quam externis: Actus verò formantur ex illo rationali motu quo persona fertur in objecta talium actuum. Rationalis porro motus is est qui cum prævia cognitione, cum sufficiente advertentia & libertate producitur circa id quod æstimatur bonum vel malum mortale, id est, quod meretur laudem vel vituperium, præmium seu poenam: sive id purè ex objecto, sive ex fine quo illud intenditur, sive ex aliis circumstantiis tale bonum vel malum oriatur, nihil modò refert; satis est quod ex illo actu resultat funda-

mentalitas quædam ratio que denominetur Agens coram Deo, & qua in veritate sit bonus vel malus, bonitate vel malitia non erit quamquam vocant sed moris; unde ad evidentiam propositionis nisi sic patet, quod sicut illa bonitas vel malitia qualitatem agentis personæ faciunt, sic ista qualitas attenditur ex rationali quam diximus motu quo fertur circa id quod bonum vel malum ex se est, aut ex præcepto, vel sine intento.

Nu quid propterea quæritur in Cantico Canticorum *qualis sit dilectus ex dilecto*; Et respondetur, *Candidus & rubicundus*; Id est, qui sic purè & candidè feratur in bonum quodlibet, ut nisi sic feratur, erubescat, & ipsum potius effundat sanguinem quo totus purpurascit, quam non sit totus candidus.

SED, quæ est altera propositio, ille rationalis motus quo quævis persona fertur in bonum vel malum pendet ab intellectu, tanquam à prima causa movente naturali. Nam voluntas cuius est bonum appetere, & secum reliquas corporis & animi facultates eo attrahere, non fertur in illud bonum nisi prout est apprehensum, nisi prout est propositum ab intellectu sive id verè bonum sit sive falsum, quale omnino intellectus voluntati proposuerit, tale voluntas prosequetur; unde licet ex se malum nunquam voluntas velit, si tamen intellectus proponat illi malum sub specie boni apparentis, statim illud malum tanquam bonum prosequetur, tam ardenti appetitu & affectu perinde ac si verè bonum esset; cum enim cæca sit ex se facultas, totumque suum lumen ab intellectu hauriat, profectò quale illud cunque fuerit quod intellectus illi obijciat, sive bonum sive malum, non aliter illud prosequetur aut fugiet nisi prout ab illo sibi fuerit representatum. Et verò tamen quia non necessariò, sed liberè fertur voluntas quocunque fertur, potest quidem nolle bonum quod proponit illi intellectus: sed, o miram intellectus eminentiam, non recusabit illud voluntas bonum, nisi prius ut dictum est intellectus bonum illud aliter statuatur & proponatur, vel sub specie mali alicujus, vel sub ratione minoris boni quod præ alio meliori voluntas deferat; adeo verum est & constantissimum quod habet Propositio, rationalem illum motum quo persona quævis fertur in bonum vel malum pendere ab intellectu, tanquam à suo naturali movente seu motivo.

Quæ omnia fusius apud sanctum Thomam videri.

1.2.9.

4.1.

1. p. 82.
a. 4. ad 3.

Exib. 7.

Luc. 4.

Marci 9.

Hebr. 11.

L. de gr.
c. lib. ar.
bit.

videri possunt, ex quo illud unū præcipuè referas quod cum suo etiā modo volūtas intellectum præcedat & moveat, ad suorum videlicet exercitium actuum, ne forte inde circumsum aut processum in infinitum arbitreris, sic ad rem nostram peropportundè. Non oportet, inquit, procedere in infinitum sed statim in intellectu sicut in primo. Omnem enim voluntatis motum necesse est quod præcedat apprehensio, sed non omnem apprehensionem præcedit motus voluntatis, sed principium considerandi & intelligendi est, aliud quod intellectuum principium alius intellectus nostro, quod est Deus, qui scilicet primò lumen in se habet quo post intellectus voluntatem illustrat & moveat. Unde tandem quid sequitur, nisi quod Qualis intellectus, talis & reliqua tota tota intellectualis creatura, cuius qualitas est à bonitate ipsius, & bonitas à bono volitò, bonum autem non sit volitum nisi prout erit apprehensum, & ab intellectu propositum.

Voca virum tuum dicebat Samaritanæ Dominus, Id est, inquit sanctus Augustinus, præsentia intellectum tuum non me capis, non me intelligis, a sensu est intellectus tuus, voca virum tuum. Nonne propterea dictum, omnia passibilia sunt credenti; & fide Sancti omnes sanctitatem suam sunt affecturi? Hoc primum est quod Deus nobis largitur donum. Unde S. Augustinus, fides, inquit, etiam non petita conceditur ut ei potentes alia concedantur.

Quæ propter accuratè percipiendus intellectus Evangelicis veritatibus quarum ductu totam regat sibi subiectam familiam, id est, cunctos affectus, motus & sensus hominis: nec minori diligentia d. suadendus est falsis mundi ac carnis persuasionibus, quarum tanta vis est in animum ut si totus inde à virtute non abducatur, certe multum distrahitur; & tota quam patitur difficultas in virtutum actibus exercendis, inde vel inaximè provenit quòd in diversas rapiatur partes, nec se plenè totum dedat veritati cogitandæ. Hoc agnovit sanctus Augusti-

nus cum miratus quare magis obediret corpus animo quàm animus sibi, hanc reperit causam quòd alius est animus in his quæ spectant ad se ipsum movendum, & his quæ pertinent ad externos corporis motus. Vide hoc monstrum, — *Imperat animus ut moveatur manus, & tanta est facilitas ut vix à servitio discernatur operium. Et animus animus est, manus autem corpus est. Imperat animus ut velit animus nec aliter est, nec facit tamen. Unde hoc monstrum & quare istud? Tum verò causam refert partim in intellectum, partim in voluntatem: In intellectu quidem quia non se totum applicat ad id quod si solum cogitaretur moveret plenè animum ad virtutem: In voluntatem verò quia distrahit intellectum ad alia cogitanda quæ à bonis operibus animum avocant aut retardant, & hanc vocat agilitatem voluntatis quam sic describit sanctus Prosper: *Agilitudo animi rationalis est, cum bonis inferioribus delectatus, superiora ex parte appetit, & ex parte non appetit, ideoque in duas dividitur voluntates, cumque una est, tota non est, & hoc adest uni, quod deest alteri. Uadenam verò deest, & quænam origo totius mali? Sic paucis & expedite S. Thomas: Imperfectum est imperium animi in seipsum & contingit ex hoc quadratio ex diversis partibus moveretur ad imperandum vel non: unde fluctuat inter duo, & non perfecte imperat.**

Quamobrem in hoc unum tota tenet præxis, ut quantum cum divina grana divinis Veritatibus te addices pervolvendis, tantum humanis contra oppositis falsitatibus excludendis te applices, nihil ut profus te impediatur, quo minus uni vacare Deo ac virtuti exercendæ possis; atque ex illis sis quos in intellectibus manuum suarum deduxit Deus. Habent quippe manus intellectum, quando intellectu cuncta reguntur opera.

L. 8. Con. 1. 1. 6. 2.

In. Sent. S. Aug. num. 178

1. 2. q. 17. a. 5 ad 1.

HAC HEBDOMADA, Historia cæci nati, à Christo Domino illuminati, prout refertur capite 9. Joannis, subministrabit consideraciones & veritates quæ potissimè eò spectent ut discamus lumina seu divinas Gratias religiosè recipere, nec non fideliter in effectum adducere.

FERIA